

Från redaktionen

I det samtida samhället tycks de nära relationerna både förändras till sitt innehåll och vara påtagligt bräckliga. I ett Europeiskt sammanhang ligger Sverige bland de länder som har en hög andel av par som separerar, och många av dem har barn. Man brukar i runda tal uppskatta att 50 000 barn årligen får uppleva att deras föräldrar separerar. Det stora flertalet föräldrar klarar av att finna former för ett fungerande umgänge med barnen, men några kan helt enkelt inte komma överens. Staten, via domstol och socialtjänst, träder då in och reglerar hur umgänget skall utformas. Maria Bangura Arvidsson vid Lunds universitet diskuterar i »*Aktiv passivitet. Om kontaktpersoners roll och förhållningssätt till pappor, mammor och barn i umgängestvister*« den balansgång det ofta innebär att fungera som länk mellan två stridande parter. Kontaktpersonen är samhällets representation av en vanlig hedervärd medborgare, en person som skall klara att jämkä olika ideal och verkligheter till en fungerande vardag för barnet. Det övergripande målet om barnets bästa är, att barn har rätt till båda sina föräldrar, något som ofta innebär att faderns roll skall stärkas, i dessa sammanhang ibland en våldsbenägen fader. Kontaktpersonen står då inför uppgiften att samtidigt värna om barnets säkerhet och att utveckla föräldrarelationerna. Bangura Arvidsson blottlägger kontaktpersonernas olika dilemman och balansgång i gapet mellan ideal och en komplicerad vardagsverklighet.

Men vad tycker barnen själva och har de möjlighet att komma till tals i frågor om umgänge? I »*Utsatta barn i familjerättsprocesser: utredares bemötanden och barns strategier*« analyserar Maria Eriksson och Elisabeth Näsman, Uppsala universitet, hur lagstiftarens krav på barnets delaktighet tillämpas i de fall där barnet har en utsatt situation, som när pappa utövar våld mot mamma. Eriksson och Näsman har talat med de våldsutsatta barnen. Med hjälp av deras berättelser genereras både en typologi för hur de barnen har upplevt bemötandet, när de givits möjlighet att föra sin egen talan, och de strategier barnen utformar för att faktiskt göra sin röst hörd eller inte. Att barn utsätts för våld är illa, och att de trots myndigheters ingripande och möjlighet att själva komma till tals ändå inte blir delaktiga i vad som skall hända dem eller att de inte får beskydd från vuxenvärlden är ännu värre. När det gäller innebörden i den stolta devisen »barns bästa« tycks vi ännu ha en lång väg att vandra!

Vad händer egentligen i rättssalen under pågående rättegång sett från målsägandes, tilltalades och vittnes perspektiv? Hur tolkar och förstår man vad som sker och vilka bildar man allianser med i denna förståelseprocess? Denna tematik avhandlar Marita Flisbäck, Malmö högskola, i »*Att urskilja allianser för att hantera osäkerhet*«.

I den fjärde artikeln återvänder vi till familjetemat. Christina Löwenborg, FoU-Nordväst i Stockholm, och Yvonne Sjöholm, Stockholms universitet, avhandlar i »*Föräldrars och ungdomars erfarenheter av familjebehandling i socialtjänsten*« hur familjer ser på den behandling de fått och deras samspel med behandlaren. Förståelse, samsyn och hur problemen

bestäms är förutsättningar för att behandlingen skall upplevas som hjälp medan motsatsen skapade hinder för ett positivt utfall.

I detta nummer finns också ett antal debattinlägg. Lena Lindgren, Göteborgs universitet, benämner vår tid för »utvärderingarnas tidevarv«. Överhetens behov av nyckeltal, kvalitetsindikatorer och evidensbaserade metoder synes oändligt. Om det är någon som inte känner igen sig i denna beskrivning, så upp till kamp! Sören Lindmark, arbetsmarknadsstödjare i Trollhättan, ventilerar hur arbetsförmedlingen behandlar arbetslösa med socialbidrag – ett bemötande som han anser vara ovärdigt en demokrati. Och slutligen reser Magnus Dahlstedt, Linköpings universitet, frågan om arbete, rätt eller plikt?

Numret innehåller också ett antal recensioner och en anmälan av en avhandling. Lena Lindgren granskar Bengt G Eriksson, Karlstads universitet, och Per Åke Karlssons, Borås högskola, *Att utvärdera välfärdsarbete*. Ulla Pettersson, Stockholms universitet, granskar Kerstin Svenssons, Lunds universitet, Eva Johnssons, Växjö universitet och Leili Laanemets, Malmö högskola, *Handlingsutrymme. Utmaningar i socialt arbete*. Och Sören Olsson, Göteborgs universitet, granskar antologin *Villkorandets politik. Fattigdomens premisser och samhällets åtgärder – då och nu*, där Hans Swärd, Lunds universitet och ordförande i CSA, och Marie-Anne Egerö, Socialjouren i Nacka och styrelseledamot av CSA, är redaktörer. Avslutningsvis anmäler Lennart G Svensson, Göteborgs universitet, Andreas Liljegrens doktorsavhandling, Institutionen för socialt arbete vid Göteborgs universitet, *Professionellt gränsarbete – socionomexemplet*.

God läsning!

Redaktionen